

ORGANIZATION OF TECHNOLOGY COURSES THROUGH INDIVIDUAL EDUCATIONAL METHODS

Tulanova Muyassarkhon Mamurovna

9th Comprehensive School, Besharik District, Fergana Region
School Technology Science Teacher

Tursunov Nasriddin Orifovich

9th Comprehensive School, Besharik District, Fergana Region
School Technology Science Teacher

Annotation: This article describes the content of person-centered learning technologies, the pedagogical conditions for the development of the student's personality in the technology lesson using it. On the basis of person-centered education, issues such as intellectual and emotional-motivational development of students, the formation of knowledge and professional skills, ensuring a value-based approach to the learning process, increasing activity, self-awareness and independence are covered.

Keywords. Person-centered education, creative and critical thinking, knowledge and professional skills, interactive education, experience, efficiency.

SHAXSGA YO`NALTIRILGAN TA`LIM METODLARI ORQALI TEXNOLOGIYA DARSINI TASHKILLASHTIRISH

To`lanova Muyassarxon Ma'murovna

Farg'ona viloyati Beshariq tumani 9-umumta'lim
maktabi texnologiya fani o'qituvchisi

Tursunov Nasriddin Orifovich

Farg'ona viloyati Beshariq tumani 9-umumta'lim
maktabi texnologiya fani o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalarining mazmuni, undan foydalanib, texnologiya darsida o'quvchi shaxsini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari ochib berilgan. Shaxsga yonaltirilgan ta'lim asosida o'quvchilarning intellektual va emotsional-motivatsion rivojlanishi, bilim va kasbiy malakalar shakllanishi, talim jarayoniga qadriyat sifatida yondashish munosabatini taminlash, faollikni oshirish, oz-ozini anglash va mustaqilligini shakllantirish kabi masalalar yoritilgan.

Kalit so'zlar. Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, ijodiy va tanqidiy fikrlash, bilim vakasbiy malaka, interfaol ta'lim, tajriba, samaradorlik.

Zamonaviy sharoitda ta'lim jarayonining barcha imkoniyatlariga ko'ra shaxsni rivojlantirish, ijtimoiylashtirish va unda mustaqil, tanqidiy, ijodiy fikrlash qobiliyatlarini tarbiyalashga yo'naltirilishi talab qilinmoqda. O'zida ana shu imkoniyatlarni namoyon eta olgan ta'lim shaxsga yo'naltirilgan ta'lim deb nomlanadi. Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalarini texnologiya fanida qo'llash juda samarali natija beradi.

Shu boisdan texnologiya darslarida shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalari o'quvchining fikrlash va harakat strategiyasini inobatga olgan holda uning shaxsi, o'ziga xos xususiyatlari, qobiliyatini rivojlantirishga yo'naltiradi. Bu ta'lim o'qitish muhitining o'quvchi imkoniyatlariga moslashtirilishini nazarda tutadi. Unga ko'ra ta'lim muhiti, pedagogik shart-sharoitlar, ta'lim hamda tarbiya jarayonini to'raligicha o'quvchining shaxsiy imkoniyatlarini ro'yobga chiqarish, qobiliyatini rivojlantirish, shaxs sifatida

kamolotga yetishini ta'minlash, tafakkuri va dunyoqarashini boyitishni nazarda tutadi.¹ Shaxsga yo'naltirilgan ta'limning o'ziga xos jihati ta'lim oluvchi shaxsini tan olish, uni har tomonlama rivojlantirish uchun qulay, zarur muhitni yaratishdan iboratdir. Texnologiya fani o'quv jarayonlarida bu turdagi ta'lim o'quvchilarda mustaqillik, ijodkorlik, tashabbuskorlik, javobgarlik kabi sifatlar, shuningdek, mustaqil, ijodiy va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini tarbiyalashga xizmat qiladi. Bu turdagi ta'limni tashkil etishda pedagoglardan har bir o'quvchi imkon qadar individual yondashishni, uning shaxsini hurmat qilishni, unga ishonch bildirishni taqozo etiladi. Qolaversa, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim o'qitish jarayonining ishtirokchilari pedagog-o'quvchi yoki o'quvchi-o'quvchi, o'quvchilar guruhi, o'quvchi - o'quvchilar jamoasi tarzida o'zaro hamkorlikda bilim olish, shaxs sifatida kamol toptirish uchun qulay pedagogik sharoitni yaratish zaruriyatini ifodalaydi.

Shaxsga yo'naltirilgan texnologiya asosida o'quvchilarning intellektual va emotsional-motivatsion rivojlanishi, bilim va kasbiy malakalar shakllanishi, talim jarayoniga qadriyat sifatida yondashish munosabatini taminlash, faollikni oshirish, oz-ozini anglash va mustaqilligini shakllantirish yotadi.

O'quvchi shaxsiga yo'naltirilgan ta'lim - o'quvchi shaxsiy imkoniyatlariga moslashtirilgan pedagogik muhitni hamda ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etishni nazarda tutadi. Bu texnologiyada kommunikativ metodlardan keng foydalaniladi, ularning ayrim asosiy belgilarini qarab chiqamiz:

1. Har bir o'quvchiga buyuk shaxsdek qarash, uni hurmat qilish, uni tushunish, qabul qilish, unga ishonish.
2. Ta'limning shunday muhitini yaratish kerakki, unda o'quvchi o'zini shaxs deb sezsini, unga bo'lgan e'tiborni tuysin.
3. Bolaga tazyiq o'tkazmaslik hamda uning kamchiligini bo'rttirmaslik; bilimlarni o'zlashtirmasligi, o'zini yomon tutishi sabablarini aniqlash va ularni bolaning shaxsiyatiga zarar yetkazmaydigan tarzda bartaraf etish;

Ta'limda muvaffaqiyat muhitini tashkil etish, bolaga o'qishda muvaffaqiyat qozonishga yordam berish, uning o'z kuchi va iqtidoriga ishonchini orttirish. O'quvchiga atrofdagilarning har biri o'zi kabi ekanligini anglatish, unda jamoaga aloqadorlik hissini rivojlantirish.

4. O'quvchining hurmati va ishonchini qozonish, o'ziga ham shaxs nuqtai nazaridan qarash. Kasb - hunar kollejining o'quvchi shaxsiga yo'naltirilgan ta'limni amalga oshirish faoliyatida bolalarning kognitiv (aqliy), kommunikativ (nutq- muloqotchanlik), ijtimoiy-hissiy va jismoniy rivojlanishiga sharoit yaratilishini ta'minlash juda muhimdir.²

Texnologiya fani o'qituvchisi ta'lim jarayonida shaxsga yo'naltirilgan ta'lim turlaridan foydalanar ekan, bir qator shartlarga qat'iy rioya etishi kerak.

- har bir o'quvchinini alohida, o'ziga xos shaxs sifatida ko'ra olishi;
- o'quvchini hurmat qilishi;
- o'quvchilarda mehnatga bo'lgan hurmat hissini uyg'otishi;
- o'quvchining ruhiy holatini to'g'ri baholay olishi;
- o'quvchining mehnat munosabatlariga bo'lgan xohish-istak, qiziqishlarini inobatga olishi;
- har bir o'quvchiga nisbatan tolerant munosabatda bo'lishi;
- o'quvchining kuchi, imkoniyati va intilishlariga ishonch bildirishi;
- texnologiya fani asoslarini yetarlicha o'zlashtira olishi uchun qulay ta'lim muhitini yaratishi;
- o'quvchilarning amaliy mashg'ulotlarda, mustaqil yoki kichik guruhlarda erkinlashlari uchun imkoniyat yaratish;
- o'quvchilarni o'z faoliyatlarini mustaqil nazorat qilish, faoliyati samaradorligini aniqlash, yutuqlarning omillari va yo'l qo'yilgan xatolarning oqibatlarini tahlil qilish o'rgatish;
- ta'lim jarayonida hech bir o'quvchiga tazyiq o'tkazmaligi;

¹ Rasulova Z.D. (2020). Pedagogical peculiarities of developing socio- perceptive competence in learners. *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences*. 8:1, pp. 30-34.

² Каримова М.Н., Расулова З.Д. (2020). Использование учебных инструментов в развитии творческого мышления учащихся. *Проблемы педагогики*, № 5 (50), С. 19-22.

- alohida o'quvchining kamchiliklarini bo'rttirib ko'rsatmasligi;
 - bordiyu, o'quvchi tomonidan bilimlarni o'zlashtira olmaslik, ta'lim jarayonida o'zini odobsiz tutish holati qayd etilsa, u holda qat'iy xulosa chiqarmasdan, buning sabablarini aniqlab aniqlangan sabablar asosida o'quvchining sha'ni, g'ururiga ziyon yetkazmagan holda u tomonidan bilimlarni o'zlashtira olmaslik, o'zini odobsiz tutish kabi holatlarni bartaraf etish;
 - ta'lim jarayonida har bir o'quvchi uchun "muvaffaqiyat muhitini yarata olish;
 - har bir o'quvchiga ta'lim olishda muvaffaqiyatga erisha olishiga yordam berish;
 - o'quvchining hunarlarni o'rganish borasidagi qobiliyatini o'stirish, shaxs sifatida rivojlanishiga yordam berish;
 - o'quvchining shaxsini emas, balki uning aniq xatti-harakatlarini baholashi;
- pedagog sifatida har bir o'quvchining hurmati va ishonchini qozona olishi zarur.

Interfaol ta'lim (ingl. "interact", rus. "interaktiv"; "inter" - o'zaro, "act" - harakat qilmoq) - o'quvchilarning bilim, ko'nikma, malaka va muayyan axloqiy sifatlarni o'zlashtirish yo'lidagi o'zaro harakatini tashkil etishga asoslanuvchi ta'lim. Mohiyatiga ko'ra interfaollik mehnat talimi dars jarayonlarida o'quvchilarning bilim, ko'nikma, malaka va muayyan axloqiy sifatlarni o'zlashtirish yo'lida birgalikda, o'zaro hamkorlikka asoslangan harakatni tashkil etish layoqatiga egaliklarini anglatadi.³

Texnologiya fani dars jarayonlarini shaxsga yo'naltirilgan ta'lim asosida o'qitish, o'quvchilarda bilimlarni o'zlashtirishga bo'lgan qiziqishni uyg'otadi, ta'lim jarayonining har bir ishtirokchisini rag'batlantiradi, har bir o'quvchining ruhiyatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi, o'quv materialining samarali o'zlashtirilishi uchun qulay sharoit yaratadi, o'quvchilarga ko'p tomonlama ta'sir ko'rsatadi, o'quvchilarda

ADABIYOTLAR

1. Rasulova Z.D. (2020). Pedagogical peculiarities of developing socio- perceptive competence in learners. *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences*. 8:1, pp. 30-34.
2. Кулиева Ш.Х., Расулова З.Д. (2016). Формирование профессионально- педагогической компетентности будущих специалистов на основе информационных технологий. *Молодой учёный*, №8 (112), С. 977-978.
3. Аноркулова Г.М., Кулиева Ш.Х., Расулова З.Д. (2015). Модель подготовки учителей профессионального образования на основе системного подхода. *Молодой учёный*, 93:13, С. 590-592.
4. Каримова М.Н., Расулова З.Д. (2020). Использование учебных инструментов в развитии творческого мышления учащихся. *Проблемы педагогики*, № 5 (50), С. 19-22.
5. Расулова З.Д. (2020). Наука и образование в период пандемии. *Наука, техника и образование*. № 11 (75), С. 101-104.

³ Расулова З.Д. (2020). Наука и образование в период пандемии. *Наука, техника и образование*. № 11 (75), С. 101-104.